

P u s t.

I.

Orda ste že samí, dragi bralci, na pustni dan pripravljali kurivo za ta šaljivi večer. Mnogo suhega in svežega vejevja ste navlekli na kak vzvišen kraj, najraje na hrib, da bi zvečer tem mogočneje „pust žgali“. Znam, da niso povsod na Slovenskem enaki običaji, enake šege. Zato naj vam povem, kako je tisti večer pri nas pod mogočnim Grintovcem.

Debel sneg pokriva naravo. Solnčni žarki se lesketajo na njem kot dragoceni diamanti. Lačne vrane leno preletavajo ob potu in si iščejo hrane. Nerade odleté na vitke topole s poti, ako jih kdo podi. Sinice, vrabci, ščinkovci in strnadi se podé okrog hiš, pazno motreč, kje bi se dobila kaka mrvica za lačni želodec.

A vse drugačno življenje je nad vasjo, na malem hribčku. Prav živo se tam pomenkuje vaška dečad, kam treba po kurivo, da bo zvečer „pust“ veličastno gorel. Drugekrati so drsele sani s hribčka navzdol, da je bilo veselje, a danes so ti paglavci resni kakor vaški možje, ko se v nedeljah na sredi vasi pogovarjajo kaj važnega.

„V naš gozd, na Rebrnico!“ predlaga Španov Janko. „Ondi je mnogo nepotrebnega vejevja, katero so naši jeseni, ko so listje grabli, zavrgli. Tudi brinja je ondi mnogo. Lahko navlečemo v dveh urah veliko vejevja skupaj.

„Dobro, dobro!“ mu pritrdijo vsi.

„A kako pripravimo vse to semkaj?“ se oglasi Dolinšekov pastir.

„To naj te ne skrbi!“ odvrne Beljeharjev Fran. „Naš ata so mi obljubili, da dajo kobilo in sani, ako toliko skupaj napravimo, da bo vredno s sanmi za nami priti. Prišel bo naš hlapec Miha.“

„Ej, le hitro, le hitro!“ priganja Španov Janko.

Za pol ure so vaški dečki že proti Rebrnici. Prav nič jih ne zebe, dasi sneg škriplje pod nogami in se za griči vzdiguje strupena mrzla megla. Danes ni mraza! Ko bi bilo pa treba iti v šolo, bi se ta in oni zmrznjenc kremžil, kako je mraz, da ne more iti nikamor.

In kako so oboroženi, kakor bi šli nad širokohlačnega Turka! Brušene sekire se jim blesté na ramah v solčnih žarkih. Za njimi pa peljeta dva dečka male sani, na katerih vidiš povezivne vrvi in drobne verige. Vse to bodo potrebovali, ko bodo vozili vejevje na kup.

Med petjem in ukanjem dospó do Rebrnice. Vrane plašno odletavajo s poti in s hripavim glasom kličejo za njimi: tak, tak!

II.

Z visokih cerkvenih lin je zadonel zvon znaneč Avemarijo. Na hribčku za vasjo je zbrana vsa vaška mladina pri velikem kupu vejevja. Španov Janko moli naprej angelsko češčenje. Vsi mu spoštljivo odgovarjajo.

Glasovi zvona zamró... Temneje in temneje postaja. Na vzhodu zamiglja večernica v vsi svoji krasoti. Po hribih se posvetijo ognji — kre-

sovi, kakor zvezde na azurnem nebu. Okrog ognjev pa miglja brezštevilo malih lučic nalik vešam po močvirju . . . Stemnilo se je. Sedaj šele prižgó naši junaki kres. Mogočno se vzpenja ogenj po kupu naloženega vejevja. Brinje poka in male iskricice odletujejo na vse strani. Pa to jim ni še zadosti. Ne vem, ali je drugod ta navada kakor pri nas. Vsakteri deček, tudi oni, ki doma še v srajci leta, si pripravi že pred tednom staro metlo. To mu morajo mati dobro posušiti. Oče mu jo ovijejo s slamo, ako je sam ne more. Če pa nima metle, je tudi dolga preklica dobra. To si ovije na enem koncu s slamo. Tako oboroženi čakajo poleg ognja. Ko že ogenj mogočno gori, prižgó si slamo na metlah in preklicah, odstranijo se od ognja, pa zavrté goreče metle in kričé na vse grlo: „Pust, masten okol' ust, pust masten okol' ust!“

Sedaj se šele vname pravo, otroško veselje. Odraslih, katerih se tudi mnogo zbere ob ognju, se jim smejó in se ob smehu in šali spominjajo onih let in dni, ko so še sami tako vrteli goreče metle in baklje . . . Lej, še mati je prinesla svojega ljubkega otročiča semgor. Kako ljubko se smehlja, steza nedolžne ročice za lučmi in jeclja: „Cis, cis!“ Mati dete komaj vzdrži v naročju, tako sili za migljajočimi lučmi.

Dečki še vedno vrté goreče metle in kričé: „Pust, masten okol' ust.“

Iz sosednje vasi se čuje enako kričanje, ki bajno doni v temno noč.

Počasi pojema mogočni ogenj. Metle in baklje pa pogorevajo. Le ta ali oni še vrti majhen košček v roki. Kmalu ga tudi ta vrže po snegu in se vrne k ognju, kateri vnovič zaplapola. Vsi navzoči hvalijo pridnost in marljivost vaše dečadi, ki je napravila toliko vejevja.

Dovtípi in šale se krešejo okrog ognja, da smeha ni konca ne kraja.

Kaj pa to? Ta glasni smeh, ne — grohot?

Grošeljnov hlapec je peljal na saneh slamnatega moža po hribčku navzgor k ognju. Otroci ga ogledujejo in silijo k njemu: S silo jih mora hlapec poditi v stran, da mu ga ne vzamejo. Prostor mu naredé, da more slamnatega moža postaviti poleg ognja. Nasadi ga na kolec, katerega vtakne v mrzli sneg. Iz ognja pa vzame goreče poleno in je podtakne pod slamnatega moža. Hlastno ga oblizne ogenj in vzplapola visoko, visoko . . .

Dečad pa zakriči: „Pust, masten okol' ust!“

„Klobaso v čeljust!“ nekdo pristavi.

„Res je, res je!“ zadoni od vseh strani. In nekdo ga sune v čeljust.

Slamnati mož se zvrne na sneg. Parkrat še vzplapola ogenj in slamnatega moža ni več . . .

Ogenj pojema boljinbolj. Po gorah so ugasnili kresovi, le tu pa tam vidiš še malo lučko, ki polagoma umira in umira, da popolno zamre . . .

Dečad pa je odšla domov jest „flancete“. Le par dečkov je še ostalo ondi pri ognju, da zmečeta ogorela polena v ogenj, ki zdajnzdaj še vzplapolá in potem zopet zamira. Naposled tudi tadva odideta za gorko peč, kjer jih čakajo slastni „flanceti“.

Mnogi potem še vso noč presanja, kako je „žgal pusta“.

Bogdan Slavko.

